

kunde ansees for påsænde. Jeg troer saaledes, at Udgiften vilde kunne anslaaes til 3,000 Rbd. Man maa nu beregne Indtagten af Skolepengene efter det mindste Antal Disciple, som man vil lade sig nøie med, og man kan vel neppe ansætte det til meget mindre end 40; thi dersom Discipel-Antallet ikke kan antages at ville blive saa stort, vil det være aldeles uhensigtsmæssigt at oprette en Skole. Skolepengene kunne neppe ansættes til mindre for en Discipel end 36 Rbd. om Aaret. Ved de lærde Skoler ere de for Diebliffet 30 Rbd. aarligt, hvilket upaatvileligt maa erkjendes for at være meget lavt. Regner man altsaa 36 Rbd. for hver skoleføgende Discipel og 40 Disciple, saa vil det udgjøre 1440 Rbd. om Aaret. Det Tilskud, som er foreslaaet af Cultusministeriet, er 1200 Rbd., tilligemed 200 Rbd. efter § 2, foruden Skolebygninger og Jordlod. Det vil altsaa udgjøre 2,840 Rbd. Der mangler altsaa et Par hundrede Rigsdaler; men det forekommer mig rigtignok, at Communen, naar den modtager af Staten Bygningen og Eiendommen som en Gave, og saaledes faaer en communal Læreanstalt, maa den være villig og forpligtet til at yde idetmindste et lidet Bidrag selv. Med Hensyn dertil har jeg heller ikke i Beregningen af Udgifterne taget noget Hensyn til Skatter af Skolebygning og Jordlod eller Bedligholdsbesomkostninger, idet jeg anseer det for en Selvsølge, at Communen maa paatage sig Bedligholdelsen og Afgifterne af sin egen Eiendom. Efter denne Beregning vil der saaledes i det Tilfælde, at Skolen ikke trives synderligt, blive et lidet Tilskud af Communen nødvendigt af 100 eller et Par hundrede Rigsdaler, eller maaffee i det Hele 3 til 400 Rigsdaler, dersom man nemlig skulde formene, at Tallet 40 som Minimum var vel høit. Gik man derimod ind paa Udvalgets Forslag, vilde der jo, efter min Beregning, endog saa blive et Overskud, nemlig af 640 Rbd. Det Bidrag, som er foreslaaet af Cultusministeriet, forekommer mig nu ogsaa i og for sig at være ganske tilfredsstillende, naar man ser hen til, hvad der er ydet ved tidligere lignende Leiligheder, idet der blev givet til Helsingør 1500 Rbd. og til Frederiks, da

Latinskolen der, blev ophævet, endog meget mindre, nemlig kun 800 Rbd. Da det ikke er usandsynligt, at man i Communen vil komme til at ansee det for hensigtsmæssigt at anvende Bidraget paa den af mig først antydede Maade, saa vil jeg meget fraraade, at Staten nu forpligter sig til at give det her foreslaaede større Bidrag. Skulde det senere vise sig, at den af Ministeriet foreslaaede Sum, 1200 Rbd., ikke havde været ganske tilstrækkelig, saa mener jeg, at man maatte foretrække ved senere Finantslove at give et lidet yderligere Tilskud; men nu at binde sig til en saa stor Sum som 2000 Rbd. vilde ogsaa af andre Hensyn være utilraadeligt. Man maa nemlig forudsee, at Rigsdagen senere vil komme til at votere saadanne Bidrag til Realskoler ogsaa i andre Kjøbstæder. Jeg vil f. Ex. gjøre opmærksom paa, at der i hele det vestlige Jylland ikke noget Sted er nogen høiere Læreanstalt end de almindelige Almue- og Borgeriskoler, og det vilde dog være ganske billigt, om man i sin Tid sørgede for, at der blev oprettet een, om ikke flere høiere Skoler. Ogsaa paa andre Steder vil upaatvilelig saadanne Fordringer fremkomme, og saalænge Skolefagen staaer saa usikker og uklar, som den for Diebliffet staaer, troer jeg ikke, at Staten her bør binde sig til et større Bidrag end de af Ministeriet foreslaaede 1200 Rbd.

Madvig: Af de under Forhandling satte Punkter skal jeg ikke omtale det andet og det tredje, med Hensyn til hvilke jeg maa være enig med Udvalget. Den Redactionsforandring i § 3, som er tilstøttet ved det 2de Forslag, falder ganske sammen med hvad der var Ministeriets Tanke, da Lovten fremkom. Den Indrømmelse, som det 3de Punkt indeholder, finder jeg ogsaa ganske billig; den er i ethvert Tilfælde af saa ringe Betydning for det almindelige Skolefond, at jeg ikke troer, der er nogen Grund til at opholde sig derved. Hvad angaaer det første Punkt, Forslaget til § 1, da kan jeg, efter hvad jeg tidligere i en anden Stilling har udtalt i den allerunderdanigst nedlagte Forestilling, ikke have Noget imod, at der gives Communen Adgang til paa den yderste Maade at faae det beviist, at der ikke skeer den nogen Uret, da det jo er ønskeligt, at Overbe-